

**Uchwała Nr XLIII/266/18
Rady Gminy Bledzew
z dnia 30 stycznia 2018 r.**

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Bledzew na
lata 2018 - 2020**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tj. Dz.U. z 2017r. poz. 1875 ze zm.), w związku z art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz.U. z 2017r. poz. 697 ze zm.) Rada Gminy w Bledzewie uchwała, co następuje:

- §1. Uchwala się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Bledzew na lata 2018 – 2020, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.
- §2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Bledzew.
- §3. Uchwała wchodzi w życie z dniem uchwalenia.

**PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY BLEDZEW**
Mieczysław Wirszycki
Mieczysław Wirszycki

**UZASADNIENIE
DO UCHWAŁY**

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Bledzew na
lata 2018 – 2020**

W świetle założeń ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz.U. z 2017r. poz. 697 ze zm.) na jednostki samorządu terytorialnego nałożony został obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Obowiązek uchwalenia 3-letniego programu dotyczącego wspierania rodziny wynika z art. 176 pkt 1 w/w ustawy. Przywołany przepis stanowi, że opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny należy do zadań własnych gminy.

Program winien być uchwalony przez Radę Gminy, stosownie do art. 179 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Mając powyższe na uwadze, podjęcie niniejszej uchwały jest zasadne.

Załącznik do Uchwały Nr XLIII/266/18
Rady Gminy Bledzew
z dnia 30 stycznia 2018 r.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY

**w Gminie Bledzew
na lata 2018 – 2020**

Bledzew 2018

I. WSTĘP

Rodzina to podstawowa grupa społeczna, która początkuje wszelkie działania prawidłowego funkcjonowania społeczeństwa. Każda rodzina tworzy własną, niepowtarzalną atmosferę życia domowego, prowadzi do kształtowania tożsamości i postaw młodego człowieka. To w rodzinie rodzi się hierarchia wartości, kodeks postępowania, kształtuje się kręgosłup moralny dzieci i młodzieży. Rodzina jest pierwszym, najważniejszym środowiskiem w życiu dziecka, dlatego tak ważne jest zachowanie poprawnych relacji między jej członkami. Rodzina, która konsekwentnie i z powodzeniem wypełnia swoje zadania stanowi dla swoich członków, a przede wszystkim dla dzieci, źródło poczucia bezpieczeństwa i własnej wartości.

Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny zagraża szereg czynników, wśród których wymienić można m.in. bezrobocie, obniżenie dochodów ludności, brak stabilizacji życiowej i zawodowej, brak poczucia bezpieczeństwa, alkoholizm i przemoc w rodzinie. Ich oddziaływanie czyni daną rodzinę dysfunkcyjną, która nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci i innych członków rodziny oraz pomyślnie rozwiązać swoich problemów i sytuacji kryzysowych. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi, moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Pozostawienie rodzin bez wsparcia i różnorodnej pomocy specjalistycznej spowoduje wzrost zjawiska dalszej degradacji rodzin, w których najbardziej zagrożone są dzieci. Osłabienie rodziny, zarówno w sferze materialno-bytowej, jak i w sferze więzi rodzinnych wymaga podjęcia stosownych kroków ze strony państwa. Dlatego, w przypadku pojawienia się w rodzinie jakichkolwiek dysfunkcji, należy podjąć działania na rzecz poprawy funkcjonowania rodziny. Rodziny takie wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników przychodni lekarskich, policji, kuratorów i przedstawicieli innych instytucji mających kontakt z rodziną.

II. UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU

Niniejszy dokument został opracowany w związku z obowiązującą ustawą z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz.U. z 2017r. poz. 697). Zgodnie z art. 176 pkt 1 wyżej cytowanej ustawy, do zadań własnych gminy należy m.in. opracowanie i realizacja trzyletniego gminnego programu wspierania rodziny.

W świetle założeń w/w ustawy na jednostki samorządu terytorialnego nałożony został obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Ważne jest aby działania i decyzje względem rodziny były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji (pomoc społeczna, szkoła, sąd, policja).

Konsekwencją powyższego zapisu jest wprowadzenie trzyletniego programu wspierania rodziny w Gminie Bledzew na lata 2018-2020. Podstawowym założeniem programu jest utworzenie spójnego systemu wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, mających na celu przywrócenie im zdolności do wypełniania tych ról, poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Realizowane

w ramach programu zadania dotyczą również sytuacji, gdy dziecko zostanie umieszczone poza rodziną biologiczną. Ma to na celu pomoc w odzyskaniu przez rodziców funkcji opiekuńczych tj. umożliwienie dziecku powrotu do środowiska rodzinnego.

Podstawa prawna:

- a) Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. i wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz.U. z 2017r. poz. 697);
- b) Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tj. Dz.U. z 2017r. poz. 1769);
- c) Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz.U. z 2015r. poz. 1390);

III. DIAGNOZA SYTUACJI RODZIN W GMINIE BLEDZEW

Punktem wyjścia do określenia zadań niniejszego programu jest analiza danych o osobach i rodzinach z terenu Gminy Bledzew objętych wsparciem GOPS w Bledzewie.

Gmina Bledzew jest położona w środkowo- wschodniej części województwa lubuskiego, na krawędzi wysoczyzny doliny rzeki Obra w odległości około 70 km od granicy z Niemcami. Jest jedną z gmin powiatu międzyrzeckiego.

Gmina Bledzew posiada status gminy wiejskiej. Według stanu na koniec 2017r. Gminę Bledzew zamieszkiwało 4.377 osób.

Swoim zasięgiem administracyjnym obejmuje teren 11 sołectw: Bledzew, Sokola Dąbrowa, Osiecko, Nowa Wieś, Dębowiec, Templewo, Goruńsko, Chycina, Zemsko, Stary Dworek i Popowo. Pozostałe miejscowości i przysiółki należące do sołectw to: Krzywokleszcz, Tymiana, Bledzewka, Małoszewo, Elektrownia, Kleszczewo, Templewko, Kryl, Pniewo, Katarzynki, Strużyny, Popowo-Leśniczówka, Osada Rybacka.

Gmina Bledzew ma charakter typowo rolniczy; większość miejscowości to wsie popegeerowskie .

Liczba rodzin korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bledzewie w latach 2015 – 2017 kształtowała się następująco:

Tab. 1. Rodziny objęte pomocą GOPS w Bledzewie w latach 2015 – 2017

Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
2015	309	907
2016	261	759
2017	203	592

Zródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GOPS w Bledzewie.

Z powyższej tabeli wynika, że na terenie Gminy Bledzew, w ciągu ostatnich trzech lat, systematycznie zmniejsza się liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej. W 2015r. osoby korzystające ze wsparcia GOPS Bledzew stanowiły 20,40% ogółu mieszkańców, w roku kolejnym 17,21%, a w roku poprzednim tj. 2017r. osoby te stanowiły zaledwie 13,53%.

Z obserwacji pracowników socjalnych wynika, że głównym powodem zmniejszania się liczby osób korzystających z pomocy społecznej są regulacje prawne, wprowadzające dla rodzin

szereg dodatkowych świadczeń w ramach polityki prorodzinnej tj. 500+ czy świadczenie rodzicielskie. Ponadto istotne są tutaj też zmiany zachodzące na rynku pracy tj. wzrost liczby miejsc pracy, spadek bezrobocia), co również ma wpływ na liczbę osób zgłaszających się do ośrodka pomocy społecznej.

Tabela poniżej przedstawia strukturę powodów przyznania pomocy społecznej, określonych w ustawie o pomocy społecznej, w latach 2015-2017. Powody nie sumują się, gdyż w rzeczywistości mogą ze sobą współwystępować.

Tab. 2. Powody przyznania pomocy rodzinom w latach 2015 - 2017

Powody przyznania pomocy	2015	2016	2017
Ubóstwo	202	173	129
Sieroctwo	0	0	0
Bezdomność	7	7	8
Potrzeba ochrony macierzyństwa	75	54	43
w tym: wielodzietność	38	34	26
Bezrobocie	189	150	110
Niepełnosprawność	108	107	82
Długotrwała lub ciężka choroba	215	201	157
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	66	50	46
w tym: rodziny niepełne	56	40	37
rodziny wielodzietne	7	2	1
Przemoc w rodzinie	5	2	2
Alkoholizm	22	28	22
Narkomania	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	3	0	0
Zdarzenie losowe	1	0	4
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Bledzewie.

Przyczyny udzielania świadczeń z GOPS w Bledzewie pozostają niezmiennie od kilku lat. Powyższe dane wskazują, że głównym powodem przyznania świadczeń z pomocy społecznej była długotrwała lub ciężka choroba. Kolejnymi najczęściej występującymi powodami udzielania pomocy były: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Jednak należy pamiętać, że zazwyczaj w rodzinie jest kilka problemów ściśle ze sobą powiązanych i od siebie zależnych.

Tabela poniżej przedstawia liczbę rodzin, którym udzielano wsparcia w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w postaci asystenta rodziny.

Tab. 3. Liczba rodzin, które korzystały ze wsparcia asystenta rodziny w latach 2015 – 2017.

Rok	Liczba rodzin	Liczba dzieci w rodzinach
2015	9	23
2016	13	30
2017	15	37

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Bledzewie.

Jak wynika z powyższych danych w Gminie Bledzew zwiększa się liczba rodzin, które wymagają wsparcia asystenta rodziny. Są to rodziny, w których zdiagnozowano problemy, w tym problemy opiekuńczo-wychowawcze, a rodziny wymagają wsparcia w znacznie szerszym wymiarze aniżeli pomoc oferowana w ramach pracy socjalnej. Stąd kierowane do tych rodzin wsparcie w postaci asystenta rodziny, który prowadzi pogłębianą pracę z rodzinami w ich miejscu zamieszkania.

Nie zawsze jednak udaje się zatrzymać dzieci w rodzinie biologicznej. W wyjątkowych sytuacjach, gdy rodzice mimo wsparcia z zewnątrz, nie radzą sobie zupełnie z wychowaniem i opieką nad dziećmi, to o potrzebie umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej decyduje sąd rodzinny. Ich postanowienia wykonywane są przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, które organizuje dziecku opiekę w pieczy zastępczej, a gminy ponoszą częściowo koszty utrzymania tych dzieci w pieczy zastępczej.

Tab. 4. Liczba dzieci w pieczy zastępczej w latach 2015-2017.

Rok	2015	2016	2017
Liczba dzieci	7	12	9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Bledzewie.

Część z dzieci, wykazanych w powyższej tabeli, nadal przebywa w pieczy zastępczej, gdyż nie ma możliwości powrotu do rodziców biologicznych, część dzieci natomiast po krótkim pobycie w pieczy zastępczej albo powróciło do rodzin biologicznych, albo znalazła nowych rodziców adopcyjnych.

Z informacji uzyskanych od pracowników socjalnych wynika, że najczęściej trudności w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączą się z innymi problemami tj. uzależnienia, przemoc, choroba czy niepełnosprawność. To nie jest tak, że w danej rodzinie występuje tylko jeden problem, którego rozwiązanie uzdrowi rodzinę. Z doświadczeń pracowników socjalnych wynika, że sytuacja rodzin stojących przed problemami, z którymi samodzielnie nie potrafią, bądź też nie są w stanie sobie poradzić, wymaga systematycznych i zintegrowanych działań, gdyż są to problemy wielowymiarowe.

IV. ANALIZA SWOT WSPARCIA RODZINY W GMINIE BLEDZEW

Przed przystąpieniem do określenia celów i działań w ramach niniejszego programu, dokonano analizy SWOT tzn. określono mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia dla funkcjonowania rodzin w Gminie Bledzew.

Tab. 5. Analiza SWOT wsparcia rodziny w Gminie Bledzew.

S (zasoby wewnętrzne – mocne strony)	W (ograniczenia wewnętrzne – słabe strony)
<ul style="list-style-type: none"> • doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników działających na rzecz rodziny; • bieżące dokonywanie diagnozy potrzeb rodziny, co ma odzwierciedlenie w wywiadach środowiskowych; • dobra współpraca z instytucjami działającymi na rzecz rodziny (m.in. GOPS, Policja, szkoły, GKRPA, PCPR, Zespół Interdyscyplinarny, psycholog i terapeuta ds. uzależnień); • otwartość na współpracę ze środowiskiem lokalnym; • działalność 	<ul style="list-style-type: none"> • niewystarczające środki finansowe na prawidłową realizację zadań z zakresu wspierania rodziny; • ograniczone zasoby lokalowe w gminie; • ograniczona ilość mieszkań komunalnych; • brak lokali socjalnych; • układ terytorialny gminy tzn. kilka miejscowości oraz brak komunikacji, co utrudnia poruszanie się po gminie; • czas pracy przedszkola i punktów przedszkolnych niedostosowany do czasu pracy rodziców; • brak form opieki nad dziećmi do lat 3; • słaba oferta zajęć pozalekcyjnych; • brak zainteresowania osób chcących pełnić funkcję rodziny wspierającej; • zjawisko wyuczonej i dziedziczonej bezradności rodzin korzystających z pomocy społecznej; • brak środków na poszerzenie oferty wsparcia rodzin; • brak organizacji pozarządowych działających na rzecz wsparcia rodzin; • mała aktywność społeczności lokalnej; • wypalenie zawodowe pracowników;
O (zasoby zewnętrzne – szanse)	T (ograniczenia zewnętrzne – zagrożenia)
<ul style="list-style-type: none"> • możliwość pozyskania zewnętrznych środków finansowych; • wzrost świadomości jakie znaczenie i jaką wartość niesie ze sobą rodzina; • wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę; • ustawiczne podnoszenie kwalifikacji przez pracowników pracujących z rodzinami; 	<ul style="list-style-type: none"> • złożoność problemów rodziny; • wzrost kosztów utrzymania rodziny; • niespójne i ciągle zmieniające się przepisy prawa; • obecność zjawisk tj. osłabienie więzi rodzinnych, hermetyzacja rodziny, przerzucanie odpowiedzialności za wychowanie i edukację dzieci na państwo i instytucje;

<ul style="list-style-type: none">• współpraca z innymi gminami oraz z organizacjami pozarządowymi;• rozwój ekonomii społecznej;	<ul style="list-style-type: none">• aspołeczne formy spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież;• przyzwyczajanie się rodzin do otrzymywania pieniędzy „za darmo”;• stereotypowe postrzeganie OPS jako instytucji przyznającej jedynie świadczenia pieniężne;
---	--

V. ADRESACI PROGRAMU

Niniejszy program adresowany jest do rodzin z Gminy Bledzew, ze szczególnym uwzględnieniem rodzin przeżywających trudności w sferze opiekuńczej i wychowawczej oraz rodzin, których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej.

VI. CELE PROGRAMU

Gminny Program Wspierania Rodziny zakłada tworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia rodzin z Gminy Bledzew. W pierwszej kolejności zostaną stworzone możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami, przy wykorzystaniu własnych umiejętności. Wsparcie instytucjonalne będzie zapewnione w sytuacji, gdy rodzina nie będzie samodzielnie potrafiła pokonać trudności. Zadania wynikające z niniejszego programu realizowane będą zgodnie z zasadą pomocniczości i i uwzględnieniem podmiotowości rodziny.

Cel główny

Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w procesie przywracania ich zdolności do prawidłowego funkcjonowania.

Cele szczegółowe programu i działania:

1. Diagnozowanie i analiza środowisk rodzinnych.
 - a) przeprowadzanie wywiadów środowiskowych w rodzinach przeżywających trudności;
 - b) rozpoznawanie deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, zaniedbań względem dzieci oraz ocena sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym i rówieśniczym;
 - c) konsultacje ze specjalistami celem sprecyzowania czynników wpływających na dysfunkcyjność rodziny;
 - d) weryfikacja zgłoszeń dotyczących potencjalnych nieprawidłowości w środowisku rodzinnym;
2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny.
 - a) zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom wymagającym wsparcia w ramach aktualnie obowiązujących przepisów;
 - b) objęcie dożywianiem dzieci w przedszkolach i szkołach podstawowych oraz średnich;

- c) monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin wymagających wsparcia;
 - d) zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w pieczy zastępczej;
3. Wspieranie rodzin dysfunkcyjnych i niewydolnych wychowawczo.
- a) zapewnienie wsparcia asystenta rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej;
 - b) umożliwienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego: psycholog, pedagog, terapeuta ds. uzależnień, prawnik;
 - c) praca socjalna z rodziną z problemami opiekuńczo-wychowawczymi;
 - d) pomoc rodzinie, z której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej, w odbudowaniu odpowiedniego środowiska wychowawczego z poprawnymi relacjami i rolami, co pozwoli na powrót dzieci do rodziny biologicznej;
4. Podnoszenie kompetencji służb zajmujących się niesieniem pomocy rodzinom.
- a) udział w szkoleniach, kursach, warsztatach;
 - b) współpraca z podmiotami, instytucjami działającymi w środowisku lokalnym zajmującymi się rodziną i dzielenie się doświadczeniem zawodowym w tym zakresie;

VII. ZAKŁADANE REZULTATY

Program zakłada tworzenie korzystnych warunków dla prawidłowego funkcjonowania rodzin na terenie Gminy Bledzew, w szczególności rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.

Przewidywane rezultaty:

- a) sprecyzowana wiedza na temat rodzin wymagających pomocy;
- b) podniesienie bezpieczeństwa bytowego i zdrowotnego rodziny;
- c) zmniejszenie liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej;
- d) podniesienie umiejętności rodzicielskich i poprawa zdolności wychowawczych rodziców;
- e) stworzenie systemowej pomocy dla rodzin przeżywających trudności;
- f) podniesienie kompetencji pracowników pomagających rodzinie i ich skuteczności w pomaganiu rodzinie;

VIII. REALIZATORZY PROGRAMU

Program realizowany będzie przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bledzewie we współpracy z instytucjami realizującymi zadania w zakresie wspierania rodziny oraz pełniącymi funkcje wspierające m.in.:

- Urząd Gminy w Bledzewie;
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bledzewie;
- Zespół Interdyscyplinarny w Bledzewie;
- Policja;
- placówki oświatowe i kulturalne z terenu Gminy Bledzew;
- Przychodnia Lekarska w Bledzewie;

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Międzyrzeczu;
- kuratorzy sądowi;

IX. FINANSOWANIE PROGRAMU

Finansowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Bledzew na lata 2018-2020 odbywać się będzie w ramach środków budżetu Gminy Bledzew, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

X. MONITORING PROGRAMU

Monitoring będzie się odbywał w formie sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodzin oraz przedstawienia potrzeb, przedkładanego Radzie Gminy Bledzew, w terminie do dnia 31 marca każdego roku.

